

Список використаних джерел:

1.Кримінально-процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 6 квіт. 2020 р. (офіц. текст). К.: ПАЛИВОДА А.В., 2020. 420 с.

2.Закон України «Про судову експертизу» інтернет–доступ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

3.Інструкція «Про призначення та проведення судових експертиз» від 8 жовтня 1998 року №53/5 інтернет–доступ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>

4.Криміналістика: підруч. / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель [та ін.] ред. В.Ю. Шепітько. 5-те вид. переробл. та доповн. К.: Ін Юре, 2016. – 640 с.

5.Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломеева, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров [та ін.] К.: Юрінком, ІНТЕР, 2011. 504 с.

Обідняк Л.Т.

*директор Чернівецького юридичного фахового коледжу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СТВОРЕННЯ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На шляху до євроінтеграції в Україні все більше змінюються повноваження органів державної влади. В більшості випадків такі зміни відбуваються в сторону уніфікації та реорганізації державно-владних структур для зменшення чисельності державних службовців та складності державної системи в цілому, що має сприяти ефективності їхнього функціонування. Так само сталося і у вересні 2020 року, коли Верховною Радою України у першому читанні був ухвалений закон про створення Бюро економічної безпеки. А вже 28 січня 2021 року Верховна Рада України прийняла в другому читанні та в цілому законопроект про створення Бюро економічної безпеки (БЕБ), яке здійснюватиме заходи щодо запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття злочинів у сфері формування та використання фінансових ресурсів держави. Одразу ж після ухвалення Закону Рада проголосувала за основу

за законопроект про зміни в Службі безпеки України. Відповідно до нього, у Служби мають забрати повноваження щодо економічних злочинів й передати їх до БЕБ [1].

Основною метою створення Закону про Бюро економічної безпеки (далі – Закон) була необхідність ліквідації органів Податкової міліції, економічних підрозділів Служби безпеки України і Національної поліції України, зменшення кількості корупційних схем та забезпечення можливості координації діяльності цих органів напряду Кабінетом Міністрів України. За інформацією, розміщеною на офіційному сайті, створення Бюро є комплексною реформою, яка здійснюється одночасно із реформуванням Служби безпеки України [2]. У 2021 році на фінансування Бюро заклали 587 мільйонів гривень. Директора Бюро призначатиме Кабінет міністрів України за поданням прем'єр-міністра України за результатами відкритого конкурсу. Кандидатуру директора відбиратиме конкурсна комісія. До неї входять 3 представники від Ради Національної Безпеки та Оборони, 3 від Верховної Ради України, 3 від уряду. Термін перебування на посаді – 5 років й не більше двох термінів поспіль.

Цим документом детективам Бюро економічної безпеки України надають досить широке коло повноважень, зокрема, пропонують надати повноваження здійснювати досудове розслідування таких правопорушень як:

- шахрайство з податком на додану вартість;
- виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів;
- незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів;
- підроблення документів, які подають для проведення держреєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців;
- протидія незаконній господарській діяльності;
- ухилення від сплати податків та зборів;

- ухилення від сплати Єдиного соціального внеску та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;
- доведення банку до неплатоспроможності;
- доведення до банкрутства;
- порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності;
- фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінустанови або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінустанови.

Для виконання своїх повноважень оперативні підрозділи БЕБУ зможуть:

- проводити негласні слідчі (розшукові) дії;
- знімати інформацію з транспортних телекомунікаційних мереж тощо.

Ще однією важливою причиною створення Бюро економічної безпеки є те, що це є частина міжнародних зобов'язань України, одна з вимог Меморандуму з МВФ та Європейським Союзом.

Важливо, що Бюро економічної безпеки – це перш за все аналітичний орган, який проводитиме розслідування шляхом доступу до баз даних органів державної влади, а не практикуючою сьогодні паралізуючою для більшості підприємств виїмкою документів і серверів. Працівники аналітичних підрозділів не матимуть повноважень застосовувати поліцейські заходи [4].

Ухвалення цього законопроекту наближає Україну до європейської спільноти. Це важливий крок також у реформуванні Служби безпеки України, коли держава рухається вперед на шляху лібералізації економіки та полегшення ведення бізнесу в Україні.

Але, важливо також зазначити, що такі зміни у секторі державної влади завжди є ризиком виходу ситуації з під контролю. У останній версії закону, наприклад, відсутня необхідність доводити злий умисел у несплаті податків, що значно спрощує відкриття кримінального провадження щодо підприємця, у якого знайшли податковий борг. А кримінальна

відповідальність тепер буде не тільки за несплату податків, але також щодо зборів і платежів – фактично будь-яких платежів до державного чи місцевого бюджету, Пенсійного фонду та ін. В теорії, такий інструмент впливу може ефективно використовуватися для вчинення тиску на бізнес, що в свою чергу буде великим кроком назад відносно створення умов щодо виведення підприємницької діяльності в Україні з тіні. Сьогодні велика частина випадків незаконного впливу на підприємців з боку представників правоохоронних органів якраз і пов'язана з тим, що чинний кодекс надає можливість застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту. Щодо цього Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях вже неодноразово визнавав цю особливість вітчизняного законодавства такою, що не відповідає загально визнаним демократичним стандартам і принципу верховенства права [5].

Окремо хочеться звернути увагу на відповідальність, передбачену цим законопроектом, щодо посягання на життя директора БЕБ – тюремне ув'язнення до 15 років. Такі норми є дещо перебільшенням та вимагають доопрацювання та повторного розгляду. Також, згідно зі старою версією Закону, новий орган підпорядкуватиметься Президенту, що суперечить Конституції України. У зміненому тексті Бюро планують підпорядкувати Кабінету Міністрів України.

Сьогодні Верховна Рада доручила комітету з питань фінансів, податкової та митної політики доопрацювати цей законопроект, тому існує ймовірність того, що вищезазначені проблеми будуть усунені у наступних версіях. При Бюро економічної безпеки буде створено Раду громадського контролю, яка стежитиме за його діяльністю. Зокрема, Рада розглядатиме звіт директора Бюро та надаватиме свій висновок. Це ще більше сприятиме ефективній діяльності Бюро та доопрацювання Закону в цілому.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону про Бюро економічної безпеки України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69331 (дата звернення 10.02.2021).

2. Бюро економічної безпеки. Електронний ресурс. URL: https://sluga-narodu.com/beb/?gclid=CjwKCAiAyc2BBhAaEiwA44-wW4xzddi0SamsjhcMViqLdKRYI6fOBP9Z9J4oKQO5XUtL4cDI3T1NzRoCQD4QAvD_BwE (дата звернення 10.02.2021).

3. Парламент визначив повноваження Бюро економічної безпеки. Електронний ресурс. URL: <https://www.golovbukh.ua/news/24878-parlament-viznachiv-povnovajennya-byuro-ekonomichno-bezpeki> (дата звернення 10.02.2021).

4. Бюро економічної безпеки. Електронний ресурс. URL: <https://hromadske.ua/posts/getmancev-pro-byuro-ekonomichnoyi-bezpeki-maski-shou-v-biznesi-mozhlyvi-zavzhdi-ale-ce-nash-shans> (дата звернення 14.02.2021).

5. Що приховує закон про Бюро економічної безпеки. Електронний ресурс. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/nove-byuro-ekonomichnoji-bezpeki-chim-nebezpechne-beb-dlya-biznesu-novini-ukrajini-50143245.html> (дата звернення 10.02.2021).

Воробей А.О.

заступник начальника підрозділу дізнання Маріупольського районного управління поліції ГУНП в Донецькій області

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЛУЧЕННЯ РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

01.07.2020 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень». Вказаним законом главу 25 КПК України доповнено ст.298³ відповідно до якої речі і документи, що є знаряддям та/або засобом вчинення кримінального проступку чи безпосереднім предметом посягання, виявлені під час затримання, особистого обшуку затриманої особи або огляду речей, вилучаються уповноваженою службовою особою Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу Державного бюро розслідувань. Вилучені речі і документи зберігаються органом, що їх вилучив, до розгляду провадження